

Date de réception : 10/07/2024

Zaak C-374/24**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing op grond van artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

24 mei 2024

Verwijzende rechter:

Tribunal du travail du Brabant wallon (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

8 april 2024

Verzoekende partij:

UF

Verwerende partij:

Landsbond van Onafhankelijke Ziekenfondsen (Partenamut) (LOZ)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

UF vordert betaling van een bedrag van 2 041,91 EUR als forfaitaire moederschapsuitkering voor zelfstandigen, vermeerderd met rente vanaf de datum van de vordering (10 maart 2006).

Prejudiciële vragen

Moet artikel 97 van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten, [dat] onder meer bepaalt dat „de moederschapsuitkering wordt verminderd met het bedrag van de uitkeringen waarop de gerechtigde aanspraak kan maken krachtens de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, (de moederschapsrustweken bedoeld in artikel 93)”, aldus worden uitgelegd dat het in strijd is met artikel 8 van richtlijn 2010/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende

de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van richtlijn 86/613/EEG van de Raad, door geen toereikende uitkering toe te kennen aan verzoekster, UF, die sinds 1 januari 2002 deeltijds als werknemster in loondienst en daarnaast als zelfstandige heeft gewerkt en aan beide regelingen (voor werknemers en voor zelfstandigen) heeft bijgedragen [?] UF is op 1 maart 2006 bevallen en heeft voor haar zwangerschapsverlof van 16 februari 2006 tot en met 31 mei 2006 slechts een bedrag van 3 074 EUR ontvangen, dat uitsluitend is berekend op basis van de op haar toepasselijke regeling inzake werkzaamheden in loondienst.

Gelet op het feit dat verzoekster sinds 1 januari 2002 aan beide socialezekerheidsregelingen heeft bijgedragen en op grond van artikel 97 van voormeld koninklijk besluit alleen een socialezekerheidsuitkering voor werknemers heeft ontvangen, in casu haar bovengenoemde moederschapsuitkering als werknemer, en geen enkele socialezekerheidsuitkering uit hoofde van de regeling voor zelfstandigen waaraan zij echter wel heeft bijgedragen, is bovengenoemde bepaling in strijd met artikel 5 van richtlijn 2006/54/EG, dat bepaalt: „Onverminderd artikel 4 is iedere vorm van directe of indirecte discriminatie op grond van geslacht in ondernemings- en sectoriële regelingen inzake sociale zekerheid verboden, in het bijzonder met betrekking tot: a) het toepassingsgebied van dergelijke regelingen en de voorwaarden voor de toelating tot deze regelingen; b) de verplichting tot premiebetaling en de premieberekening; c) de berekening van de prestaties, waaronder begrepen verhogingen verschuldigd uit hoofde van de echtgenoot en voor ten laste komende personen, alsmede de voorwaarden inzake duur en behoud van het recht op prestaties”?

Leidt de toepassing van artikel 97 van voormeld koninklijk besluit tot ongunstige behandeling van een vrouw met zwangerschapsverlof die deeltijds in loondienst werkt en daarnaast als zelfstandige werkzaam is en die enkel aanspraak kan maken op een moederschapsuitkering die wordt berekend op basis van haar deeltijdse werkzaamheden in loondienst, waardoor er sprake is van discriminatie op grond van geslacht in de zin van artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie junctis de artikelen 33 en 34 van dit Handvest? In dit verband staat in overweging 23 van richtlijn 2006/54/EG te lezen: „Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie blijkt duidelijk dat de ongunstige behandeling van een vrouw die verband houdt met zwangerschap of moederschap een directe discriminatie op grond van geslacht vormt. Een dergelijke behandeling moet daarom uitdrukkelijk onder deze richtlijn vallen.”

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

VWEU

Artikel 157 (oud artikel 141 EG)

„1. Iedere lidstaat draagt er zorg voor dat het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers voor gelijke of gelijkwaardige arbeid wordt toegepast.

[...]”

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”)

Artikel 21 (Non-discriminatie)

„1. Elke discriminatie, met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, is verboden.

[...]”

Artikel 33 (Het beroeps- en gezinsleven)

„1. Het gezin geniet bescherming op juridisch, economisch en sociaal vlak.

2. Teneinde beroeps- en gezinsleven te kunnen combineren, heeft eenieder recht op bescherming tegen ontslag om een reden die verband houdt met moederschap, alsmede recht op betaald moederschapsverlof en recht op ouderschapsverlof na de geboorte of de adoptie van een kind.”

Artikel 34 (Sociale zekerheid en sociale bijstand)

„1. De Unie erkent en eerbiedigt onder de door het recht van de Unie en de nationale wetgevingen en praktijken gestelde voorwaarden het recht op toegang tot socialezekerheidsvoorzieningen en sociale diensten die bescherming bieden in omstandigheden zoals moederschap, ziekte, arbeidsongevallen, afhankelijkheid of ouderdom, alsmede bij verlies van arbeid.

[...]”

Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: „EVRM”) (waartoe de Unie krachtens artikel 6, lid 2, VEU is toegetreden)

Artikel 14 – Verbod van discriminatie

„Het genot van de rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status.”

Protocol nr. 1 bij het EVRM

Artikel 1

„Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft recht op het ongestoord genot van zijn eigendom. Aan niemand zal zijn eigendom worden ontnomen behalve in het algemeen belang en onder de voorwaarden voorzien in de wet en in de algemene beginselen van internationaal recht.”

Protocol nr. 12 bij het EVRM

„1. Het genot van elk in de wet neergelegd recht moet worden verzekerd zonder discriminatie op welke grond dan ook, zoals geslacht [...].

2. Niemand mag worden gediscrimineerd door enig openbaar gezag op, met name, een van de in het eerste lid vermelde gronden.”

Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie (tiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van richtlijn 89/391/EEG) (hierna: „richtlijn 92/85”)

Artikel 2

„Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

a) zwangere werkneemster of werkneemster tijdens de zwangerschap: elke zwangere werkneemster die de werkgever in kennis stelt van haar toestand, overeenkomstig de nationale wetten en/of praktijken;

[...]”

Artikel 8

„Zwangerschapsverlof

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen opdat de werkneemsters in de zin van artikel 2 recht hebben op een overeenkomstig de nationale wetten en/of praktijken vóór en/of na de bevalling te nemen zwangerschapsverlof van ten minste veertien aaneengesloten weken.

2. Het in lid 1 bedoelde zwangerschapsverlof moet een overeenkomstig de nationale wetten en/of praktijken vóór en/of na de bevalling te nemen verplicht zwangerschapsverlof van ten minste twee weken omvatten.”

Artikel 11

„[...]”

2. in het in artikel 8 bedoelde geval moeten worden gewaarborgd:

a) de andere dan de in onderstaand punt b) bedoelde rechten verbonden aan de arbeidsovereenkomst van de werknemers in de zin van artikel 2;

b) het behoud van een bezoldiging en/of het genot van een adequate uitkering van de werknemers in de zin van artikel 2;

3. de in punt 2, onder b), bedoelde uitkering wordt als adequaat beschouwd, wanneer zij een inkomen waarborgt dat gelijk is aan het inkomen dat de betrokken werknemer zou ontvangen in geval van een onderbreking van haar werkzaamheden om gezondheidsredenen, binnen de grenzen van een eventueel, door de nationale wetten bepaald maximum;

[...]"

Richtlijn 86/613/EEG van de Raad van 11 december 1986 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen, de landbouwsector daarbij inbegrepen, en tot bescherming van het moederschap (hierna: „richtlijn 86/613”)

Artikel 8

„De lidstaten verbinden zich ertoe te onderzoeken of en op welke wijze vrouwelijke zelfstandigen en echtgenoten van zelfstandigen tijdens de onderbreking van hun werkzaamheden wegens zwangerschap of moederschap,

– aanspraak kunnen maken op vervangingsdiensten of op het grondgebied bestaande sociale diensten;

of

– in aanmerking kunnen komen voor uitkeringen in het kader van een stelsel van sociale zekerheid of een ander openbaar stelsel van sociale bescherming.”

Richtlijn 2010/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van [richtlijn 86/613]

Artikel 8

„1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om te waarborgen dat vrouwelijke zelfstandigen [...] overeenkomstig het nationale recht een toereikende moederschapsuitkering wordt toegekend die het onderbreken van de beroepsuitoefening wegens zwangerschap of moederschap gedurende ten minste 14 weken mogelijk maakt.

2. De lidstaten kunnen besluiten of de in lid 1 bedoelde moederschapsuitkering op een verplichte of een vrijwillige grondslag wordt toegekend.

3. De in lid 1 bedoelde uitkering wordt als voldoende beschouwd, wanneer deze een inkomen waarborgt dat ten minste gelijk is aan:

- a) de uitkering die de betrokkene zou ontvangen in geval van een onderbreking van haar werkzaamheden in verband met haar gezondheidstoestand; en/of
- b) het gemiddelde inkomensverlies in verband met een vergelijkbare voorafgaande periode, tot een door het nationale recht bepaald maximum; en/of
- c) elke andere gezinsgerelateerde uitkering op grond van het nationale recht, tot een door het nationale recht bepaald maximum.

[...]"

Richtlijn 97/81/EG van de Raad van 15 december 1997 betreffende de door de Unice, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid – Bijlage: Kaderovereenkomst inzake deeltijdarbeid (hierna: „richtlijn 97/81”)

Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (hierna: „richtlijn 2006/54”)

Overweging 23

„Uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie blijkt duidelijk dat de ongunstige behandeling van een vrouw die verband houdt met zwangerschap of moederschap een directe discriminatie op grond van geslacht vormt. Een dergelijke behandeling moet daarom uitdrukkelijk onder deze richtlijn vallen.”

Artikel 5

„[...] [I]edere vorm van directe of indirecte discriminatie op grond van geslacht in ondernemings- en sectoriële regelingen inzake sociale zekerheid [is] verboden, in het bijzonder met betrekking tot:

- a) het toepassingsgebied van dergelijke regelingen en de voorwaarden voor de toelating tot deze regelingen;
- b) de verplichting tot premiebetaling en de premieberekening;
- c) de berekening van de prestaties [...] alsmede de voorwaarden inzake duur en behoud van het recht op prestaties.”

Artikel 6

„Personele werkingssfeer

Dit hoofdstuk is van toepassing op de beroepsbevolking, met inbegrip van zelfstandigen, van personen wier arbeid is onderbroken door ziekte, moederschap [...], overeenkomstig de nationale wetgeving en/of praktijk.”

Artikel 14

„Discriminatieverbod

1. Er mag geen directe of indirecte discriminatie op grond van geslacht plaatsvinden in de publieke of de particuliere sector, met inbegrip van overheidsinstanties, voor wat betreft:

- a) de voorwaarden voor toegang tot arbeid in loondienst of als zelfstandige en tot een beroep, met inbegrip van de selectie- en aanstellingscriteria, ongeacht de tak van activiteit en op alle niveaus van de beroepshiërarchie, met inbegrip van bevorderingskansen;

[...]

- c) werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van ontslag en beloning, zoals bepaald in artikel 141 van het Verdrag;

[...]”

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Regeling voor werknemers

Wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994

Artikel 113

„De gerechtigde [...] ontvangt voor iedere werkdag in de [...] tijdvakken van moederschapsbescherming [...] een zogenaamde ‚moederschapsuitkering’.”

Artikel 114

„De voorbevallingsrust neemt een aanvang, op vraag van de gerechtigde, ten vroegste vanaf de zesde week vóór de vermoedelijke bevallingsdatum. [...]

De nabevallingsrust strekt zich uit over een tijdvak van negen weken te rekenen vanaf de dag van de bevalling.”

Koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994

Artikel 216

„Het bedrag van de moederschapsuitkering [voor een actieve werkneemster] wordt vastgesteld op [82 pct.] van het gedeerde loon [...] tijdens de dertig eerste dagen van de periode van moederschapsbescherming [...] en op 75 pct. van het gedeerde loon, vanaf de eenendertigste dag van deze periode.”

Regeling voor zelfstandigen

Koninklijk Besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkende echtgenoten (hierna: „koninklijk besluit van 20 juli 1971”)

Artikel 3

„Zijn gerechtigd op de door dit besluit ingestelde verzekering:

1° de zelfstandigen [...] met uitzondering van [...];

b) de onderworpenen, die [...] niet bijdrageplichtig zijn of slechts een verminderde bijdrage verschuldigd zijn.”

Artikel 93, lid 1

„Het tijdvak van moederschapsrust is een rustperiode van twaalf [...] weken [...] tijdens dewelke de gerechtigde noch haar normale beroepsactiviteit noch enige andere beroepsactiviteit mag uitoefenen.”

Artikel 94

„Het bedrag van de moederschapsuitkering toegekend [aan vrouwelijke zelfstandigen] is gelijk aan:

1° 511,38 euro per week tijdens de eerste vier weken van de moederschapsrust;

2° 467,73 euro per week vanaf de vijfde week van de moederschapsrust.

In geval van halftijdse moederschapsrust wordt het bedrag van de moederschapsuitkering vastgesteld in het vorige lid met de helft verminderd.”

Artikel 97

„[...]”

De moederschapsuitkering wordt verminderd met het bedrag van de uitkeringen waarop de gerechtigde aanspraak kan maken krachtens de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994.”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Tussen januari 2002 en december 2010 voerde UF tegelijkertijd de volgende twee beroepsactiviteiten uit:
 - zij was deeltijds (50 %) werknemster in loondienst als assistente bij de universiteit;
 - zij was zelfstandige in bijberoep als advocaat.
- 2 Tijdens deze periode droeg UF dus bij aan beide socialezekerheidsregelingen (voor werknemers en voor zelfstandigen).
- 3 Gezien de hoogte van haar inkomen als zelfstandige werden haar bijdragen aan deze regeling echter niet berekend op basis van haar werk als zelfstandige in bijberoep (d.w.z. lagere of geen socialezekerheidsbijdragen), maar op basis van de regeling voor zelfstandigen in hoofdberoep, d.w.z. een bedrag van 4 234,16 EUR voor 2006. Aangezien UF bijdraagt als zelfstandige in hoofdberoep, valt zij in principe onder de moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen.
- 4 UF was met zwangerschapsverlof van 16 februari tot en met 31 mei 2006 (voor een bevalling die plaatsvond op 1 maart 2006) en ontving voor deze periode op basis van haar hoedanigheid als werknemster in loondienst een moederschapsuitkering van 3 458,54 EUR bruto op grond van (artikel 113 van) de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen.
- 5 Dit bedrag werd berekend op basis van haar loon als deeltijds werknemster (in België wordt de uitkering die verschuldigd is aan werknemers met zwangerschapsverlof berekend als een percentage van het gederfde loon, met een maximum van 132,02 EUR per dag) en dekt dus slechts een deel van haar werkzaamheden.
- 6 Voor het andere deel (haar werkzaamheden als zelfstandige) diende UF op 10 maart 2006 bij Partena (socialeverzekeringsfonds voor zelfstandigen) een aanvraag in voor de betaling van een forfaitaire moederschapsuitkering voor zelfstandigen van 2 041,91 EUR. Dit bedrag werd op 25 september 2006 geweigerd op grond dat de in punt 4 van deze samenvatting bedoelde uitkering reeds aan haar was betaald.
- 7 In artikel 97 van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 is namelijk bepaald dat „de [forfaitaire] moederschapsuitkering wordt verminderd met het bedrag van de uitkeringen waarop de gerechtigde aanspraak kan maken krachtens de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994”. UF had al een uitkering ontvangen die dit bedrag overschreed.

- 8 Tijdens de moederschapsperiode is de zelfstandige verplicht haar socialezekerheidsbijdragen te blijven betalen en haar werkzaamheden te staken (zie „aangevoerde bepalingen van nationaal recht”, artikel 93, lid 1, van dit koninklijk besluit).
- 9 Op 23 oktober 2006 stelde UF tegen deze beslissing beroep in bij de tribunal du travail de Bruxelles (arbeidsrechtbank Brussel, België).
- 10 Op 9 november 2006 heeft Partena, in antwoord op een nieuw aanvraagformulier voor een forfaitaire moederschapsuitkering voor zelfstandigen, de weigering bevestigd op grond dat deze uitkering „alleen verschuldigd is wanneer de uitkering uit hoofde van de algemene regeling (voor werknemers) lager is dan het toegekende forfaitaire bedrag”.
- 11 Op 29 juni 2012 verwees de tribunal du travail de Bruxelles de zaak op verzoek van UF naar de tribunal du travail du Brabant wallon, division Nivelles (arbeidsrechtbank Waals-Brabant, afdeling Nijvel, België).
- 12 Aangezien Partena zich onbevoegd heeft verklaard om de gevraagde uitkering te betalen, heeft UF bij verzoekschrift van 18 december 2015 de LOZ (Partenamut) [Landsbond van Onafhankelijke Ziekenfondsen] gedwongen om tussen te komen in de zaak.
- 13 Op 11 mei 2017 heeft de tribunal du travail du Brabant wallon, division Nivelles, Partena buiten het geding gesteld omdat zij van mening was dat Partena niet het tot betaling van de gevorderde uitkering verplichte orgaan was, en het Hof twee prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 21 en 23 van het Handvest, richtlijn 92/85, richtlijn 2006/54, richtlijn 86/613 en de op 6 juni 1997 gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid (hierna: „raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid”), die is opgenomen in de bijlage bij [richtlijn 97/81].
- 14 Het gaat om zaak C-321/17 waarin het Hof bij beschikking van 5 oktober 2017 het verzoek om een prejudiciële beslissing kennelijk niet-ontvankelijk heeft verklaard op de volgende gronden:
 - de feiten van het hoofdgeding zijn zeer onvolledig weergegeven;
 - de verwijzingsbeslissing vermeldt niet waarom UF niet in aanmerking zou kunnen komen voor de forfaitaire uitkering;
 - de verwijzende rechter verwijst in zijn vragen naar het koninklijk besluit van 20 juli 1971, maar geeft in zijn beslissing evenwel niet de inhoud weer van de bepalingen van dit besluit die op het hoofdgeding van toepassing zouden kunnen zijn;
 - de verwijzende rechter zet niet met de vereiste nauwkeurigheid en duidelijkheid uiteen waarom hij deze uitlegging noodzakelijk of nuttig acht voor de beslechting van het hoofdgeding. Voorts is het verband tussen het

Unierecht en de op het hoofdgeding toepasselijke nationale wet- en regelgeving niet toegelicht.

- 15 Het Hof heeft verklaard dat „de verwijzende rechter de mogelijkheid behoudt om een nieuw verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen wanneer hij in staat is om het Hof alle elementen te bezorgen die het Hof toelaten de prejudiciële vraag te beantwoorden (zie in die zin beschikking van 12 mei 2016, *Security Service e.a.*, C-692/15–C-694/15, EU:C:2016:344, punt 30 en aldaar aangehaalde rechtspraak)”.
- 16 Bij vonnis van 3 februari 2020 heeft tribunal du travail du Brabant wallon, division Nivelles, het Hof twee vragen voorgelegd die identiek zijn aan de vorige vragen.
- 17 Het gaat om zaak C-105/20, waarin het Hof bij beschikking van 21 januari 2021 het verzoek om een prejudiciële beslissing opnieuw kennelijk niet-ontvankelijk heeft verklaard door te oordelen dat:
 - de verwijzende rechter „nog steeds niet met de vereiste nauwkeurigheid en duidelijkheid uiteenzet waarom hij de uitlegging van de in de prejudiciële vragen bedoelde Unierechtelijke bepalingen en handelingen noodzakelijk of nuttig acht voor de beslechting van het hoofdgeding, noch welk verband er bestaat tussen het Unierecht en de op het geding toepasselijke nationale wet- en regelgeving”;
 - „er nu een zeker verband is gelegd tussen het Unierecht en de nationale bepalingen, aangezien UF aanvoert dat er sprake is van discriminatie die in strijd is met richtlijn 92/85. Er zij evenwel op gewezen dat dit verband, dat te summier is uiteengezet, te onvolledig lijkt, te meer daar de verwijzende rechter niet aangeeft waarom hij meent dat de door hem beschreven situatie van discriminatie tussen vrouwelijke zelfstandigen binnen de werkingssfeer van deze richtlijn valt, terwijl de richtlijn slechts betrekking heeft op werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie die hun beroepswerkzaamheid onder leiding van een werkgever uitoefenen (zie in die zin arrest van 19 september 2013, *Betriu Montull*, C-5/12, EU:C:2013:571, punt 59)”;
 - „de verwijzende rechter nergens [...] heeft vermeld wat de redenen zijn waarom hij twijfelt over de uitlegging van de andere in de prejudiciële vragen genoemde Unierechtelijke bepalingen en handelingen”;
 - „de verwijzende rechter het verband tussen het Unierecht en de in het hoofdgeding aan de orde zijnde nationale wetgeving derhalve onvoldoende duidelijk en nauwkeurig heeft uiteengezet en niet heeft gemotiveerd waarom hij de uitlegging van de in de prejudiciële vragen genoemde Unierechtelijke bepalingen en handelingen noodzakelijk acht voor de beslechting van het hoofdgeding. Aldus heeft de verwijzende rechter niet voldaan aan het vereiste van artikel 94, onder c), van het Reglement voor de procesvoering”.

- 18 In juni 2020 ontving UF 377,20 EUR netto voor haar zwangerschapsverlof als zelfstandige in 2006.
- 19 Gedurende de hele moederschapsperiode is de zelfstandige verplicht haar socialezekerheidsbijdragen te blijven betalen (tegen het tarief dat van toepassing is op zelfstandigen in hoofdberoep), en dus bij te dragen aan de financiering van de regeling voor zelfstandigen zonder te kunnen werken (zie punt 8 van deze samenvatting).

Belangrijkste argumenten

- 20 UF is van mening dat zij als deeltijdse zelfstandige onvoldoende moederschapsuitkering heeft ontvangen.
- 21 Zij vraagt zich af of de onmogelijkheid om als adequate uitkering de uitkeringen te ontvangen waarin de twee regelingen voorzien, geen indirecte discriminatie op grond van geslacht of gender vormt, hetgeen in strijd is met de artikelen 21 en 33 van het Handvest, de richtlijnen 92/85, 2006/54, 86/613/EEG en de raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, die is uitgevoerd bij richtlijn 97/81, gelezen in samenhang met artikel 14 EVRM, en artikel 1 van het eerste aanvullend protocol bij het EVRM.
- 22 Volgens haar zou er ook sprake kunnen zijn van een inbreuk op haar eigendomsrecht (socialezekerheidsbijdragen voor zelfstandigen betaald à fonds perdu, aangezien zij als voltijds werkzame vrouw wegens de cumulatieregels geen aanspraak kon maken op deze uitkering naast die waarin de regeling voor werknemers voorziet, en de betaling van de uitkering werd geweigerd).
- 23 De LOZ aanvaardt zijn bevoegdheid, maar is van mening dat het beroep jegens de LOZ is verjaard omdat de vordering tot gedwongen tussenkomst die op de LOZ betrekking heeft (zie punt 12 van deze samenvatting) pas op 18 december 2015 is ingediend.
- 24 Het arbeidsauditoraat [een tak van het openbaar ministerie die tussenkomt in geschillen op het gebied van de sociale zekerheid om onder meer een advies te geven over de vordering] concludeerde in eerste instantie (schriftelijk advies van 6 juni 2016) het volgende over de vermeende ontoereikendheid van de uitkering:
 - „de twee regelingen waaronder [UF] valt, moeten afzonderlijk worden onderzocht”;
 - de regeling van moederschapsuitkeringen voor zelfstandigen is meer gebaseerd op een solidariteitsstelsel dan op het verzekeringsbeginsel: als de zelfstandige voldoende gedekt is door een andere regeling, wordt haar geen uitkering toegekend (subsidiariteit);
 - UF „kreeg waar zij recht op had” in beide regelingen;

- „alleen [richtlijn 86/613, in het bijzonder artikel 8] heeft specifiek betrekking op de moederschapsbescherming van zelfstandigen”, waarbij „de lidstaten een ruime discretionaire bevoegdheid” wordt toegekend, zodat België ruimschoots heeft voldaan aan de verplichtingen van deze richtlijn door deze vrouwelijke zelfstandigen een beschermingsregeling te bieden;
 - „zelfstandigen kunnen eenvoudigweg niet worden vergeleken met werknemers”.
- 25 Met betrekking tot de vermeende discriminatie vervolgde het auditoraat in hetzelfde advies dat „het merendeel van de door verzoekster opgesomde Europese instrumenten in het onderhavige geval niet van toepassing is, aangezien zij alleen van toepassing zijn op werknemers in loondienst” en dat „de enige richtlijn die betrekking heeft op het moederschap van zelfstandigen op dit punt niet bindend is”. Het voegde eraan toe dat volgens hem bij gebreke van toepasselijke Europese wetgeving geen prejudiciële vraag kon worden gesteld.
- 26 In een later stadium (schriftelijk advies van 3 oktober 2022) oordeelde het auditoraat dat er sprake was van discriminatie tussen voltijdse werknemers in loondienst en voltijdse beroepsactieve vrouwen die bijdragen aan twee afzonderlijke regelingen, namelijk als deeltijdse werknemer en als zelfstandige in bijberoep, aangezien voltijdse werknemers een *volledige* moederschapsuitkering ontvangen voor de volledige duur van hun zwangerschapsverlof, terwijl voltijds beroepsactieve vrouwen die aan beide regelingen bijdragen, slechts een *gedeeltelijke* uitkering ontvangen.
- 27 Voor hun zelfstandige activiteit ontvangen vrouwen die bijdragen aan twee afzonderlijke regelingen namelijk slechts een forfaitaire vergoeding na toepassing van artikel 97 van het voornoemde koninklijk besluit van 20 juli 1971. In de praktijk profiteren vrouwen die deeltijds in loondienst werken niet van de forfaitaire uitkering, aangezien de uitkering die zij ontvangen voor hun activiteit in loondienst in de regel hoger is dan de forfaitaire uitkering waarin de regeling voor zelfstandigen voorziet.
- 28 Kortom, beroepsactieve vrouwen die aan twee afzonderlijke regelingen bijdragen, zijn verplicht om alle beroepsactiviteiten te staken en hun socialezekerheidsbijdragen voor hun zelfstandige activiteit te betalen à fonds perdu, terwijl zij in ruil daarvoor geen adequate uitkering ontvangen.
- 29 Deze situatie is discriminatie in vergelijking met de situatie van voltijdse werknemers. De situatie is des te minder gerechtvaardigd wanneer, zoals in dit geval, de deeltijdse werknemer voor haar zelfstandige activiteit in bijberoep bijdragen betaalt die worden berekend op basis van de regeling voor zelfstandigen in hoofdberoep.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

Handvest

- 30 De verwijzende rechter is van mening dat UF zich kan beroepen op de artikelen 21, 33 en 34 van het Handvest (betreffende respectievelijk het discriminatieverbod, de bescherming van het gezins- en beroepsleven en het recht op sociale zekerheid en sociale bijstand), aangezien deze geen onderscheid maken tussen werknemers in loondienst en zelfstandigen, maar betrekking hebben op alle personen.
- 31 Deze rechter voegt daaraan toe dat het Hof erkent dat artikel 21 van het Handvest „als algemeen beginsel van het Unierecht bindend [is]” en dat „[het discriminatieverbod op zich volstaat] om aan particulieren een recht te verlenen dat deze als zodanig kunnen doen gelden in een geding tussen hen op een gebied dat onder het Unierecht valt” (arresten van 17 april 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, punt 76; 22 januari 2019, Cresco Investigation, C-193/17, EU:C:2019:43, punt 76; en 11 september 2018, IR, C-68/17, EU:C:2018:696, punt 69).

Richtlijn 92/85 en de specifieke kenmerken van het zwangerschapsverlof en de moederschapsuitkering

- 32 De verwijzende rechter verwijst naar de uitgebreide rechtspraak van het Hof over de uitlegging van richtlijn 92/85 en de specifieke kenmerken van het zwangerschapsverlof.
- 33 Zo heeft het Hof geoordeeld dat:
- „het recht op zwangerschapsverlof dat aan zwangere werkneemsters wordt toegekend, [moet] worden opgevat als een middel om een bijzonder belangrijk sociaal recht te beschermen. De wetgever van de Europese Unie was aldus van oordeel dat de wezenlijke veranderingen in de leefomstandigheden van de belanghebbenden gedurende het tijdvak van veertien weken rond de bevalling een gegronde reden vormden om de uitoefening van hun beroepsactiviteit te onderbreken, zonder dat aan de gegrondheid van deze reden op enigerlei wijze kan worden getornd door de overheid of de werkgevers” (arresten van 20 september 2007, Kiiski, C-116/06, EU:C:2007:536, punt 49; 19 september 2013, Betriu Montull, C-5/12, EU:C:2013:571, punt 48; 18 maart 2014, D., C-167/12, EU:C:2014:169, punt 32; 21 mei 2015, Rosselle, C-65/14, EU:C:2015:339, punt 30; en 18 november 2020, Syndicat CFTC, C-463/19, EU:C:2020:932, punt 50).
 - „[i]n dat verband, en zoals volgt uit de zeventiende overweging van richtlijn 92/85, [...] de Uniewetgever, om te vermijden dat de bepalingen betreffende zwangerschapsverlof geen nuttige werking zouden hebben indien zij niet gepaard gaan met de handhaving van de rechten verbonden aan de

- arbeidsovereenkomst, in artikel 11, punt 2, onder b), van richtlijn 92/85, [heeft] bepaald dat ‚het behoud van een bezoldiging en/of het genot van een adequate uitkering’ van de werkneemsters op wie de richtlijn van toepassing is, moet zijn verzekerd in geval van zwangerschapsverlof als bedoeld in artikel 8 van die richtlijn (arresten van 27 oktober 1998, Boyle e.a., C-411/96, EU:C:1998:506, punt 30; en 21 mei 2015, Rosselle, C-65/14, EU:C:2015:339, punt 45);
- „vrouwen die een in de nationale wettelijke regeling voorzien zwangerschapsverlof genieten, [...] zich in een specifieke situatie [bevinden] die bijzondere bescherming verlangt, doch niet kan worden gelijkgesteld met de situatie van een man of met die van een vrouw die haar arbeid daadwerkelijk verricht” (arresten van 13 februari 1996, Gillespie e.a., C-342/93, EU:C:1996:46, punt 17; en 14 juli 2016, Ornano, C-335/15, EU:C:2016:564, punt 39) „of die ziekteverlof geniet” (arresten van 27 oktober 1998, Boyle e.a., C-411/96, EU:C:1998:506, punt 33; en 18 november 2020, Syndicat CFTC, C-463/19, EU:C:2020:932, punt 50);
 - „[d]it zwangerschapsverlof [...] ertoe [strekt] te waarborgen dat ten eerste de biologische gesteldheid van de vrouw tijdens en na de zwangerschap wordt beschermd en ten tweede de bijzondere relatie tussen moeder en kind in de periode na de zwangerschap en de bevalling wordt beschermd door te voorkomen dat deze relatie wordt verstoord door een cumulatie van lasten ten gevolge van de gelijktijdige verrichting van beroepsbezigheden” (arresten van 12 juli 1984, Hofmann, 184/83, EU:C:1984:273, punt 25; 30 april 1998, Thibault, C-136/95, EU:C:1998:178, punt 25; 27 oktober 1998, Boyle e.a., C-411/96, EU:C:1998:506, punt 41; 1 juli 2010, Gassmayr, C-194/08, EU:C:2010:386, punt 81; 4 oktober 2018, Dicu, C-12/17, EU:C:2018:799, punt 34; en 18 november 2020, Syndicat CFTC, C-463/19, EU:C:2020:932, punt 52).
- 34 De verwijzende rechter stelt vast dat de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers niet de verplichting inhoudt om vrouwelijke werknemers tijdens hun zwangerschapsverlof het volledige loon door te betalen en evenmin voorziet in specifieke criteria voor het bepalen van het bedrag van de uitkeringen die hun tijdens die periode worden betaald (arrest van 13 februari 1996, Gillespie e.a., C-342/93, EU:C:1996:46, punten 18, 22, 24 en 25 en dictum).
- 35 De verwijzende rechter herinnert echter aan de rechtspraak van het Hof dat een werkneemster volgens richtlijn 92/85 tijdens haar zwangerschapsverlof een inkomen moet ontvangen „dat gelijk is aan het inkomen dat de betrokken werkneemster zou ontvangen in geval van een onderbreking van haar werkzaamheden om gezondheidsredenen” (arrest van 1 juli 2010, Gassmayr, C-194/08, EU:C:2010:386, punten 49 en 83; zie ook arresten van 27 oktober 1998, Boyle e.a., C-411/96, EU:C:1998:506, punt 41; en 14 juli 2016, Ornano, C-335/15, EU:C:2016:564, punt 29). „Het in artikel 11 van richtlijn 92/85 gebruikte begrip ‚bezoldiging’ omvat, evenals de in artikel 119 van het EG-

Verdrag (later artikel 141 EG) gegeven definitie, de voordelen die de werkgever direct of indirect gedurende het zwangerschapsverlof aan de werkneemster uit hoofde van haar dienstbetrekking betaalt. Het eveneens in genoemd artikel 11 voorkomende begrip ‚uitkering’ omvat daarentegen al het inkomen dat de werkneemster tijdens haar zwangerschapsverlof ontvangt en dat haar niet door haar werkgever uit hoofde van de arbeidsovereenkomst wordt betaald” (arresten van 27 oktober 1998, Boyle e.a., C-411/96, EU:C:1998:506, punt 31; 1 juli 2010, Parviainen, C-471/08, EU:C:2010:391, punt 35; en 14 juli 2016, Ornano, C-335/15, EU:C:2016:564, punt 30).

- 36 „Wat in het bijzonder de bezoldiging betreft, [moet] de werkneemster die met zwangerschapsverlof gaat, niet alleen haar basissalaris [...] behouden, maar ook het recht op toeslagen die verband houden met haar arbeidsstatus, ook al heeft zij geen recht op behoud van haar gehele bezoldiging” (arrest van 14 juli 2016, Ornano, C-335/15, EU:C:2016:564, punt 21). „De belanghebbenden [kunnen niet] gedurende hun zwangerschapsverlof het behoud van hun volledige beloning [...] vorderen, alsof zij evenals de andere werknemers daadwerkelijk hun arbeid zouden verrichten” (arrest van 30 maart 2004, Alabaster, C-147/02, EU:C:2004:192; zie ook arresten van 13 februari 1996, Gillespie e.a., C-342/93, EU:C:1996:46, punt 20; 1 juli 2010, Gassmayr, C-194/08, EU:C:2010:386, punt 82; en 14 juli 2016, Ornano, C-335/15, EU:C:2016:564, punt 31).
- 37 Derhalve is de verwijzende rechter van mening dat het doel van het zwangerschapsverlof in gevaar wordt gebracht wanneer een vrouw die voltijds werkt, doordat zij deeltijds in loondienst en het andere deel van haar tijd als zelfstandige werkzaam is, en die bijdragen heeft betaald aan twee verschillende socialezekerheidsregelingen, op grond van de in artikel 97 van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 gestelde voorwaarde van niet-cumulatie uitsluitend de moederschapsuitkering ontvangt die voortvloeit uit haar deeltijdse arbeid in loondienst.
- 38 Met betrekking tot richtlijn 92/85 herinnert de verwijzende rechter eraan dat het Hof heeft erkend dat deze richtlijn rechtstreekse werking heeft (arresten van 19 januari 1982, Becker, 8/81, EU:C:1982:7, punt 25; 17 september 1996, Cooperativa Agricola Zootecnica S. Antonio e.a., C-246/94–C-249/94, EU:C:1996:329, punt 17; 17 juli 2008, Flughafen Köln/Bonn, C-226/07, EU:C:2008:429, punt 23 en aldaar aangehaalde rechtspraak; en 1 juli 2010, Gassmayr, C-194/08, EU:C:2010:386, punten 43, 49 en 52), zodat een particulier zich voor de rechter rechtstreeks op deze richtlijn kan beroepen, en deze rechter stelt vast dat uit de artikelen 2 en 11 van deze richtlijn volgt dat zij alleen van toepassing is op werkneemsters in loondienst.
- 39 In het licht van deze overwegingen is de verwijzende rechter voornemens het Hof opnieuw om een prejudiciële beslissing te verzoeken, na de prejudiciële vragen te hebben verduidelijkt en gewijzigd in de bewoordingen van de rubriek „Prejudiciële vragen” van deze samenvatting.